

Naturolyckor och klimatfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 22 motioner med sammanlagt 25 yrkanden från allmänna motionstiden 2011, 2012 och 2013 om naturolyckor och klimatfrågor. Motionerna rör frågor om en nationell strategi och ansvar för genomförande av klimatanpassningsåtgärder, förebyggande av naturolyckor kring Mälaren, Vänern och Göta älv, räddningstjänst i samband med översvämningar, markägares möjligheter att förebygga översvämningar, ersättning i samband med naturkatastrofer samt dna-märkning av olja som transporteras till havs.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående utredningar och arbete både inom Regeringskansliet och inom andra ansvariga myndigheter.

I ärendet finns fyra reservationer (S, MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Nationell strategi och ansvar för klimatanpassningsåtgärder	6
Avtappning och skredsäkerhet i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen	10
Räddningstjänstens befogenheter och organisation vid översvämningar	14
Markägares möjligheter att förebygga översvämningar	17
Ersättning för skador vid naturolyckor	19
Dna-märkning av olja	24
Reservationer	26
1. Nationell strategi och ansvar för klimatanpassningsåtgärder, punkt 1 (MP, V)	26
2. Avtappning och skredsäkerhet i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen , punkt 2 (MP, V)	27
3. Ersättning för skador vid naturolyckor, punkt 5 (S, V)	28
4. Ersättning för skador vid naturolyckor, punkt 5 (MP)	29
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nationell strategi och ansvar för klimatanpassningsåtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2011/12: MJ459 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4,

2012/13: Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkandena 1, 6 och 7,

2013/14: C222 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 2 och

2013/14: C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 12.

Reservation 1 (MP, V)

2. Avtappning och skredsäkerhet i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen

Riksdagen avslår motionerna

2011/12: Fö226 av Camilla Waltersson Grönvall (M),

2012/13: Fö214 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C),

2012/13: Fö217 av Sten Bergheden och Camilla Waltersson Grönvall (båda M),

2012/13: Fö231 av Camilla Waltersson Grönvall (M),

2012/13: Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 5,

2013/14: Fö238 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M) och

2013/14: Fö239 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M).

Reservation 2 (MP, V)

3. Räddningstjänstens befogenheter och organisation vid översvämningar

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: Fö212 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M) och

2013/14: Fö222 av Maria Plass (M).

4. Markägares möjligheter att förebygga översvämningar

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: Fö201 av Anders Andersson (KD) och

2013/14: Fö215 av Anders Andersson (KD).

5. Ersättning för skador vid naturolyckor

Riksdagen avslår motionerna

2011/12: Fö224 av Lars Gustafsson (KD),

2012/13: Fö207 av Roland Utbult (KD),

2012/13: Fö209 av Catharina Bråkenhielm (S),

2012/13: Fö262 av Peter Rådberg m.fl. (MP),

2013/14: Fö217 av Peter Rådberg m.fl. (MP),

2013/14:Fö219 av Lars Gustafsson (KD) och
2013/14:Fö227 av Mats Pertoft (MP).

Reservation 3 (S, V)

Reservation 4 (MP)

6. Dna-märkning av olja

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ202 av Anders Andersson (KD) yrkande 2.

Stockholm den 12 november 2013

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Cecilia Widegren (M), Åsa Lindestam (S), Annicka Engblom (M), Peter Jeppsson (S), Anders Hansson (M), Allan Widman (FP), Clas-Göran Carlsson (S), Staffan Danielsson (C), Anna-Lena Sörenson (S), Johan Forssell (M), Peter Rådberg (MP), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Jansson (SD), Torbjörn Björlund (V), Stefan Caplan (M) och Eva Sonidsson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas 22 motioner med sammanlagt 25 yrkanden från allmänna motionstiden 2011, 2012 och 2013 om naturolyckor och klimatfrågor. Motionerna rör frågor om en nationell strategi och ansvar för genomförande av klimatanpassningsåtgärder, förebyggande av naturolyckor kring Mälaren, Vänern och Göta älv, räddningstjänst i samband med översvämningar, markägares möjligheter att förebygga översvämningar, ersättning i samband med naturkatastrofer samt dna-märkning av olja som transporteras till havs.

Utskottets överväganden

Nationell strategi och ansvar för klimatanpassningsåtgärder

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motionsyrkanden om nationell strategi och ansvar för klimatanpassningsåtgärder.

Jämför reservation 1 (MP, V).

Motionerna

I motion 2011/12: MJ459 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4 anfördes att samhället måste förberedas för de förändringar av miljön och de därmed sammanhängande förutsättningarna för vår försörjning som klimatförändringen innebär. Motionären anser att staten bör kräva att de verksamheter man har inflytande över, och i synnerhet de statligt ägda bolagen, arbetar med förebyggande klimatanpassningsåtgärder som en del i sitt utvecklingsarbete.

I motion 2012/13:Fö214 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) föreslås en översyn av effekterna av allt oftare förekommande extrema väderförhållanden till följd av klimatförändringen och av samhällets beredskap för detta. Problembilden är komplicerad, och ansvar ligger på olika nivåer. Ett framgångsrikt arbetssätt för att hantera dessa frågor bygger på att var och en tar sitt ansvar och att samarbetet mellan olika instanser fungerar. Ett centralt framtaget underlag som skapar ett bättre kunskapsunderlag och ett enhetligt utgångsläge för fysisk planering och praktiska åtgärder skulle underlätta och effektivisera arbetet i kommunerna, som har det primära ansvaret.

I motion 2012/13:Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska ha överordnat ansvar för genomförandet av klimatanpassningsåtgärder. MSB har i dag samordningsansvar för klimat- och sårbarhetsanpassningen, medan Boverket har ansvar för samhällsplaneringsfrågorna och SMHI och flera andra verk har fått deluppdrag. Det delade ansvaret, menar motionärerna, innebär att ingen tar ansvaret. I samma motions yrkande 6 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett förslag till nationell klimatanpassningsstrategi med tydliga mål och åtgärder för att nå målet, hur arbetet ska finansieras och vilka styrmedel som krävs. I yrkande 7 anfördes vidare att regeringen via regleringsbrev behöver ge alla relevanta statliga myndigheter och verk i uppdrag att anpassa sin verksamhet för att motverka de pågående klimatförändringarna.

I motion 2013/14:C222 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram riktlinjer på nationell nivå för att hantera de risker som identifierades av Klimat- och sårbarhetsutredningen.

I partimotion 2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 12 påtalas vikten av åtgärder för sårbarhetsanpassning med anledning av klimatförändringarna. Höjd havsnivå och ökade risker för översvämningar, ras och skred hotar såväl människors säkerhet som stora materiella värden. Motionärerna hänvisar till att Miljöpartiet föreslagit ökade anslag till MSB för stöd till kommunala anpassningsåtgärder och framhåller att de åtgärder som måste vidtas samtidigt kan bidra till att skapa trevligare boendemiljöer.

Bakgrund

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat frågor om en nationell strategi för klimatanpassning och om myndighetsansvar för klimatanpassningsåtgärder i betänkande 2009/10:FöU2. Utskottet konstaterade då att MSB i samverkan med berörda myndigheter och organisationer sedan 2007 arbetar genom Nationell plattform för arbete med naturolyckor för att förbättra samordningen av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor. Vidare noterades att regeringen uppdragit åt MSB att under 2010 särskilt utveckla det tvärssektoriella perspektivet i verksamheten för att snabbt kunna ta den stödjande rollen före, under och efter en kris. Utskottet uppmärksammade även föreslagna anslagsökningar om 40 miljoner kronor för perioden 2010–2012 inom forskning om säkerhet och beredskap. Medlen bedömdes komma att bidra till ett bättre underlag för att göra riskbedömningar, utveckla åtgärdsplaner och trygga samhället på nationell, regional och lokal nivå inför förändringar i klimatet. Utskottet ansåg mot denna bakgrund att det inte fanns anledning för riksdagen att vidta någon åtgärd och avstyrkte motionerna.

Vad gäller myndigheternas ansvar för klimatanpassning inom eget ansvarsområde konstaterade utskottet att regeringen i sin klimatproposition (2008/09:162) framhållit att klimatanpassningsarbetet måste genomsyra hela samhället och integreras i sektorsansvaret. Utskottet noterade också att frågan om en översyn och konkretisering av myndighetsinstruktioner med bäring på anpassningsåtgärder var föremål för Miljödepartementets uppmärksamhet och ansåg yrkandet vara i huvudsak tillgodosett.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlade frågan om en nationell strategi för klimatanpassning och ansvaret på central nivå för arbetet i betänkande 2010/11:MJU12. Utskottet hänvisade till vad man anfört i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition: att arbetet med klimatanpassning spänner över hela samhället, att den svenska samhällsstrukturen gör det lämpligt att fördela specifika uppdrag som gäller klimatanpassning till de myndigheter som närmast berörs och att ingen enskild myndighet är

naturligt ansvarig för att följa upp arbetet (bet. 2008/09:MJU28). Utskottet konstaterade att en nationell uppföljning av klimatanpassningsarbetet skulle komma att ske 2015 i samband med kontrollstationen för klimatpolitiken och att regeringen aviserat fortsatt finansiering av klimatanpassningsarbetet. Med det anförda avstyrkte utskottet motionen.

Pågående arbete

Klimatförändringarnas förväntade påverkan på Sverige behandlades ingående av Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60), som lämnade förslag på uppdrag till myndigheter, förändringar i lagstiftning och finansiering av åtgärder för klimatanpassning av samhället. I mars 2009 presenterade regeringen propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik (prop. 2008/09:162). Propositionen anses enligt Europeiska miljöbyrån (European Environment Agency, EEA) motsvara en nationell strategi för klimatanpassning. I propositionen betonas att klimatanpassningsarbetet måste genomsyra hela samhället. Sektorsansvarsprincipen och länsstyrelsernas centrala roll som samordnare och pådrivare av klimatanpassningsarbetet framhålls.

En rad myndigheter och verk har fått uppdrag i instruktioner och regleringsbrev som rör klimatanpassning i enlighet med Klimat- och sårbarhetsutredningens åtgärdsförslag, bl.a. SMHI, Statens geotekniska institut (SGI), Livsmedelsverket, Sjöfartsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, MSB, Boverket, Jordbruksverket, Lantmäteriet, Skogsstyrelsen, Svenska kraftnät och Post- och telestyrelsen. I en interpellationsdebatt om klimatanpassningsarbetet i april 2013 framhöll miljöministern att varje sektorsmyndighet har i uppdrag att ta ansvar för klimatanpassningen, men också att planering för kommande risker är en självklar del av alla myndigheters eget ansvar (prot. 2012/13:90).

Länsstyrelserna fick 2009 i uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning. I regleringsbrevet 2013 fick länsstyrelserna vidare i uppdrag att sammanställa och jämföra det klimatanpassningsarbete som sker på kommunal nivå och att i samråd med berörda aktörer ta fram regionala handlingsplaner för klimatanpassning till vägledning för det fortsatta lokala och regionala klimatanpassningsarbetet. Uppdraget ska slutredovisas senast i juni 2014. I budgetpropositionen för 2014 framhåller regeringen att klimatanpassningsarbetet i stor utsträckning måste ske ute i kommunerna men att det är viktigt att länsstyrelsernas dialog med kommunerna om klimatanpassning intensifieras (prop. 2013/14:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.5.1).

De statligt ägda företagen är sedan 2008 enligt ägardirektiven ålagda att hållbarhetsredovisa enligt Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer. Enligt GRI:s nya riktlinjer från maj 2013 ingår även rapportering av risker och möjligheter för verksamheten till följd av klimatförändringarna och hur de hanteras av företaget i redovisningen.

Regeringen har vidare betonat att det är av stor vikt att ett samlat underlag för åtgärder och stöd för genomförande finns tillgängligt. I resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2014 lyfter regeringen fram att satsningar gjorts på utveckling av olika typer av geografisk och geoteknisk information – Lantmäteriets fortsatta arbete med en ny nationell höjdmödel, SGI:s Götaälvutredning och MSB:s arbete med karteringar av risker för olika slags naturolyckor omnämns – samt att ett Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning inrättats vid SMHI. En förstärkning av anslaget för klimatanpassning föreslås för 2014 och 2015 i syfte att öka möjligheterna till ytterligare kunskapsinhämtning och förebyggande arbete (prop. 2013/14:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.6.1).

I juni 2013 bjöd Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning och Regeringskansliet in företrädare för offentlig sektor, näringsliv och forskning till ett dialogmöte om innovation och klimatanpassning i bebyggd miljö. Slutsatserna av dialogen är avsedda att vara underlag för länsstyrelsernas arbete med regionala klimatanpassningsplaner och för fortsatt klimatanpassningsarbete bl.a. vid SMHI och i Regeringskansliet.

Regeringen har inlett arbetet med den kontrollstation för klimat- och energipolitiken som ska genomföras 2015. I samband med kontrollstationen avser regeringen även att genomföra en nationell uppföljning av klimatanpassningsarbetet, dels för att säkra att arbetet med anpassning i de olika sektorerna och regionerna fortskrider, dels för att säkra tvärsektorielt samarbete (prop. 2008/09:162, prop. 2013/14:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.6.1). Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår arbetet med att ta fram ett sådant uppföljningsuppdrag vid Miljödepartementet.

Vid miljöministrarnas rådsmöte i juni 2013 antogs slutsatser om kommissionens meddelande En EU-strategi för anpassning till klimatförändring (KOM(2013) 216). Miljörådet välkomnade strategin, som syftar till ökad kunskap och informationsutbyte på olika nivåer i samhället när det gäller klimatförändringarnas konsekvenser. Avsikten är att förbättra beslutsfattandet när det gäller strategier och åtgärdsplaner på lokal, regional, och nationell nivå samt EU-nivå. Sverige anförde i rådet att man välkomnade initiativet och ställde sig bakom rådsslutsatserna.

Utskottets ställningstagande

Klimat- och sårbarhetsutredningen visade att klimatanpassning är en komplex fråga som berör många aspekter i samhället och att den kommer att behöva utvecklas under lång tid framöver. Utskottet konstaterar att arbetet med klimatanpassning pågår i Sverige sedan flera år och att en rad myndigheter och verk har fått uppdrag i enlighet med Klimat- och sårbarhetsutredningens åtgärdsförslag. Uppdragen bedöms bidra till ett bättre kunskapsunderlag för att göra riskbedömningar, utveckla åtgärdsplaner och trygga samhället på nationell, regional och lokal nivå inför förändringar i klimatet.

Utskottet vill framhålla att klimatanpassningsarbetet måste genomsyra hela samhället och integreras i sektorsansvaret. Mot bakgrund av detta och att ingen enskild myndighet är naturligt ansvarig för att följa upp arbetet vill utskottet betona vikten av regeringens redan planerade nationella uppföljning av klimatanpassningsarbetet i samband med 2015 års kontrollstation för klimatpolitiken. Vad gäller strategier och riktlinjer för arbetet noterar utskottet dels att regeringens proposition En sammanhållen klimat- och energipolitik (prop. 2008/09:162) anses motsvara en nationell strategi för klimatanpassning, dels att länsstyrelserna fått i uppdrag att ta fram regionala handlingsplaner till vägledning för det fortsatta lokala och regionala klimatanpassningsarbetet. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att yrkandena avslås.

Avtappning och skredsäkerhet i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motionsyrkanden om avtappning och skredsäkerhet i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen.

Jämför reservation 2 (MP, V).

Motionerna

I motion 2011/12:Fö226 av Camilla Waltersson Grönvall (M) anförts att riskerna vid höga vattenflöden i Göta älv bör beaktas. Stigande vattennivåer i Vänern innebär en överhängande översvämningrisk för kringliggande städer även vid en måttlig ökning av vattenståndet. För att vid dessa tillfällen avvattna Vänern krävs att flödet i Göta älv ökar, vilket i sin tur innebär ökade risker för översvämningar och skred för de kommuner som ligger nedströms och som redan i dag har betydande problem med skred och skredrisk. De åtgärder som diskuterats innebär stora ingrepp och kostar enorma summor. I dag saknas emellertid en sammanhållen strategi och organisation där berörda kommuner tvingas samarbeta och konsensus om risknivån. Vid ett katastrofläge är det oklart, framhåller motionären, vem som ska prioritera vad som ska ske.

Motsvarande yrkanden framställs i motion 2012/13:Fö231 av Camilla Waltersson Grönvall (M) och i motion 2013/14:Fö238 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M). Motionärerna förtydligar här att riskerna med stigande vattennivåer i Göta älv och dess effekter sett ur ett medborgerligt och samhällsekonomiskt perspektiv bör ses över och att SGI eller Länsstyrelsen bör få i uppdrag att utreda möjliga former för samordning av klimatanpassningsinsatser.

I motion 2012/13:Fö217 av Sten Bergheden och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) vill motionärerna uppmärksamma regeringen på alternativet att anlägga en tunnel från Vänern till Västerhavet för att säkra regleringen av vattennivån i Vänern. Runt Vänern ligger ett stort antal städer som planerades vid en lägre nivå än den nu beräknade. Med hänvisning till den skredriskartering för Götaälvdalen som Statens geotekniska institut (SGI) genomfört menar motionärerna att det är osäkert om behovet av ökad avtappning av Vänern kan lösas genom att öka flödena i Göta älv och att tunnelalternativet därför omedelbart bör utvärderas.

I motion 2012/13:Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 5 påtalas att ett tunnelbygge från Vänern till Västerhavet behöver utredas som alternativ till en förstärkning av Göta älv för att klara en ökad avtappning av Vänern. MSB bör ges ett övergripande ansvar för fortsatta utredningar i frågan. Vidare anförs att även Mälarens avtappningskapacitet måste öka för att undvika framtida översvämningar till följd av klimatförändringarna och att det är en prioriterad fråga att finansieringen för både Mälaren och Vänern med Göta älv får en snar lösning. Förhandlingsmän bör utses och utgångspunkten vara att kostnaden delas mellan staten och berörda aktörer, såsom kommuner kring Mälaren och Vänern med Göta älv samt innehavare av vattenrättigheter. Även intäkter genom offentlig-privat samverkan kan övervägas.

I motion 2013/14:Fö239 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M) påtalas behovet av en långsiktig plan för finansieringen av skredsäkerhet i Götaälvdalen. Götaälvdalen är Sveriges mest skredfrekventa dalgång och ett område där skred medför stora konsekvenser, samtidigt som området i dag är i början av en stor exploateringsperiod. Skredrisksäkrande åtgärder behöver, menar motionärerna, vidtas utan dröjsmål och oavsett om man vidtar andra åtgärder för att minska vattenflödet i Göta älv. Eftersom kostnaderna för ökad skredsäkerhet riskerar att bli en tung belastning på berörda kommuner under en lång tidsperiod ombeds regeringen se över möjligheten att skapa en långsiktigt hållbar modell för de åtgärder som krävs.

Bakgrund

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat frågor om avtappning och skredsäkerhet i och kring Mälaren, Vänern och Götaälvdalen, senast i betänkandena 2010/11:FöU2 och 2009/10:FöU2. Utskottet konstaterade då att Lantmäteriet fått i uppdrag att ta fram en ny höjddatabas för att förbättra kunskapsunderlaget om risker i olika områden, och att Statens geotekniska institut (SGI) och SMHI fått i uppdrag att ta fram olika underlag för bedömningen av risker och åtgärdsbehov med bäring på avtappningen i Vänern och genom Götaälvdalen. Vad gäller Mälaren framhöll utskottet vid behandlingen i februari 2010 att det är angeläget att behovet

av en ökad avtappningskapacitet beaktas i samband med Stockholms stads projektering av ombyggnation av Slussen för att minska översvämningsrisken. Vidare anfördes att regeringen inom kort skulle ge i uppdrag till Länsstyrelsen i Stockholms län att kartlägga översvämningsriskerna i trafik- och försörjningssystemet under Stockholm, och till MSB att analysera konsekvenserna av en översvämning i Mälaren för olika samhällssektorer. Utskottet avstyrkte motionsförslagen med hänvisning till att åtgärder vidtagits och att resultaten av dessa måste inväntas.

I betänkande 2009/10:FöU2 behandlade utskottet även motionsyrkanden om att utse en förhandlingsman för finansieringen av åtgärder för avtappning av Mälaren och Vänern. Utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till att frågan var under beredning inom Regeringskansliet och att detta arbete borde avvaktas.

Pågående arbete

Sedan den tidigare behandlingen av frågan har Lantmäteriet färdigställt den nya nationella höjdmodellen för de högst prioriterade områdena, bl.a. kring Vänern, Götaälvdalen och Mälardalen, och flera underlag har redovisats. I SMHI:s fördjupade studie (dnr 2010/531/203) från 2010 av översvämningsriskerna kring Vänern och längs Göta älv konstateras bl.a. att vattenståndet och därmed översvämningsriskerna i området blir något lägre än tidigare beräknat.

SGI:s Götaälvtredning (dnr 6.1-1203-0204), som redovisades våren 2012, visar att skredriskerna i området kommer att öka med ett förändrat klimat, framför allt till följd av ökad avrinning från Vänern. Myndigheten bedömer att det är möjligt och rimligt att vidta åtgärder så att tappningen i älven kan ökas samtidigt som skredriskerna minskas. I utredningen föreslås olika geotekniska förstärkningsarbeten samt inrättandet av en delegation för klimatanpassning i Götaälvdalen för att klargöra ansvarsförhållanden, samordning av investeringar och finansiering av åtgärderna. Parallellt med remissbehandlingen och Regeringskansliets beredning av förslagen har SGI haft i uppdrag att nyttiggöra materialet från utredningen och utföra ras- och skredkarteringar. Under 2012 har myndigheten genomfört 37 uppdrag på olika områden i syfte att sprida resultat, slutsatser och erfarenheter från utredningen.

Regeringen har mot bakgrund av Götaälvtredningen gjort bedömningen att det är viktigt att nödvändiga åtgärder kommer till stånd, både utifrån dagens situation och utifrån ett klimatanpassningsperspektiv. I februari 2013 fick SGI i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på hur klimatanpassningsarbetet i Götaälvdalen kan samordnas både inom älv dalen och i förhållande till klimatanpassningsarbetet i Vänerregionen. Investeringar i Götaälvområdet bör, framhåller regeringen, ställas i relation till alternativa kostnader för att hantera en ökad tillrinning till Vänern. I uppdraget ingår inte att ta ställning till hur anpassningsåtgärder i Götaälvdalen kan finansieras. Regeringen anför att utgångspunkten för finansieringen bör vara att

den som har störst nytta av en åtgärd ska ta den största delen av kostnaden. Uppdraget ska redovisas senast den 13 november 2013 (S2012/2921/PBB).

I avvaktan på de långsiktiga beslut om åtgärder som krävs för att hantera framtida översvämningsrisker kring Vänern har Länsstyrelsen i Västra Götaland träffat en överenskommelse med Vattenfall AB om en ändrad tappningsstrategi för Vänern till och med 2013. Kommunerna och länsstyrelserna runt Vänern har också sedan 2007 samverkat för att öka kunskapen om översvämningsriskerna och för att påbörja ett riskreducerande arbete. Samarbetsorganet har bl.a. uppdragit åt Centrum för klimat och säkerhet vid Karlstads universitet att genomföra en kartering av översvämningsrisker vid Vänern. Projektet, som ska redovisas under hösten 2013, har inventerat sårbarheter utifrån Lantmäteriets nya höjddatamodell.

MSB:s analys av konsekvenser av en översvämning i Mälaren (dnr 2010-3498), som redovisades i februari 2012, visade att en hög risk för översvämning i Mälaren kvarstår till dess att tappningskapaciteten ökas eller förebyggande och beredskapshöjande åtgärder av mycket stor omfattning genomförts.

På uppdrag av Stockholms stad redovisade SMHI i december 2011 ett förslag till ny reglering av Mälaren i samband med ombyggnationen av Slussen (dnr 2007/1143/204). Regeringskansliet har under 2010–2012 bistått Mälardalens kommuner och Trafikverket i arbetet med att bedöma vem som har nytta av och bör bidra till att finansiera åtgärder för en säker reglering av Mälaren. I juni 2012 lämnade Försvarsdepartementets särskilde utredare Ingemar Skogö en rapport med förslag på fördelning av kostnaderna mellan berörda kommuner (Fö2011/113/SSK). Enigheten om behovet av en ny reglering av Mälaren är stor, men flertalet kommuner förklarade sig inte vara beredda att skriva på en avsiktsförklaring om medfinansiering. Regeringen anger i budgetpropositionen för 2014 att man i frågan om finansiering av en ny reglering av Mälaren anser att kommunerna bör bidra till gemensamma åtgärder för att förebygga naturolyckor m.m. till följd av klimatförändringar så länge det finns en tydlig nytta i den egna kommunen och kostnadsfördelningen är skäligen. Det ska råda en balans mellan kommunens befogenheter genom det s.k. planmonopolet och det ansvar som kommunen har för att skydda inte bara ny utan även befintlig bebyggelse mot t.ex. översvämningsrisker. Frågan uppges vara föremål för fortsatt hantering mellan berörda kommuner (prop. 2013/14: 1 utg.omr. 6 avsnitt 4.2.1.2). Om en ombyggnation av Slussen kan starta som planerat 2014 är också avhängigt de pågående rättsliga prövningar som krävs för projektet.

Vad gäller finansieringen av åtgärder för att förebygga naturolyckor redovisar regeringen i budgetpropositionen för 2014 att statligt bidrag lämnats med närmare 34 miljoner kronor till 17 kommuner för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor under 2012. Grundprincipen bör dock enligt regeringen vara att den som har störst nytta av en åtgärd tar

den största delen av kostnaden. Kommuner, länsstyrelser och andra berörda myndigheter och intressenter behöver finna effektivare metoder för överenskommelser om ansvar för och finansiering av sådana åtgärder, som ofta är kostsamma och som sträcker sig över en lång tid (prop. 2012/13: 1 utg.omr. 6 avsnitt 4.11.3).

Enligt EU:s översvämningsdirektiv, som har genomförts i Sverige genom förordningen (2009:956) om översvämningsrisker, ska riskhanteringsplaner för översvämningsrisker tas fram. Planerna ska utgöra stöd för det lokala arbetet att minska konsekvenserna av omfattande översvämningsrisker, men tas fram på avrinningsområdesnivå för att möjliggöra lämpliga och kostnadseffektiva åtgärder på systemnivå. Arbetet genomförs i tre steg 2009–2015. MSB har identifierat 18 områden med betydande översvämningsrisk, bl.a. Göteborg, Karlstad, Lidköping och Stockholm. MSB stödjer nu länsstyrelserna i det fortsatta arbetet med att utarbeta hot- och riskkartor och riskhanteringsplaner för områdena, som ska vara klart 2015. Översyn och uppdatering av planerna, med beaktande av klimatförändringarna, ska göras minst vart sjätte år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de frågor som uppmärksammas av motionärerna är angelägna och konstaterar att ett omfattande kunskapsunderlag har tagits fram för att identifiera möjliga och rimliga åtgärder vad gäller vattenreglering i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen. Arbetet pågår också på såväl nationell som regional och lokal nivå som delvis tillgodoser de krav som framförs i motionerna. Vad gäller finansieringen av de åtgärder som föreslagits delar utskottet regeringens uppfattning att utgångspunkten bör vara att den som har störst nytta av en åtgärd ska ta den största delen av kostnaden. Utskottet ser positivt på att regeringen på olika sätt har bistått berörda aktörer i arbetet med att ta fram underlag och finna metoder för överenskommelser om ansvar för och finansiering av de åtgärder som föreslagits. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionsyrkandena avslås.

Räddningstjänstens befogenheter och organisation vid översvämningsrisker

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår två motioner om räddningstjänstens befogenheter och organisation vid översvämningsrisker.

Motionerna

I motion 2012/13:F6212 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M) anförs att regeringen bör se över möjligheten att i samma lag som tillåter räddningstjänsten att öppna dammluckor och stämbord även inskriva rättigheten att stänga dem som öppnats vid fara. I dag saknas uttryckligt lagstöd för räddningstjänsten att åter stänga dammluckor när faran är över. Eftersom mindre vattendrag ofta regleras av enskilda markägare innebär detta att hela vattenmagasin kan tömmas och närliggande områden läggas under vatten om markägaren inte är nåbar.

I motion 2013/14:F6222 av Maria Plass (M) anförs att statens ansvar i fråga om samordning vid översvämningar bör ses över. När samhället utsätts för svåra påfrestningar i form av stora olyckor eller miljökatastrofer engageras ett flertal av kommunens förvaltningar för att trygga försörjningen av el, vatten och avlopp samt invånarnas säkerhet och hälsa. Uppbyggnaden av den kommunala organisationen, och därmed samordningen, ser dock olika ut i olika kommuner. Motionären menar att staten bör stimulera en ordning där kommunerna bildar länsvisa förbund i frågor om samordning och förebyggande enligt lagen om skydd mot olyckor.

Bakgrund

Gällande rätt

Den rättsliga grunden för räddningstjänstens insatser återfinns i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Enligt lagen avses med räddningstjänst de räddningsinsatser som staten eller kommunerna ska ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön. Staten eller en kommun ska ansvara för en räddningsinsats endast om detta är motiverat med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt (1 kap. 2 §). Endast om en räddningstjänstsituation föreligger gäller de långtgående skyldigheter och befogenheter som enligt LSO tillkommer räddningsledaren. Dessa innefattar bl.a. ingripande i annans rätt, som innebär att räddningsledaren – om fara för liv, hälsa eller egendom eller för skada i miljön inte lämpligen kan hindras på något annat sätt – får bereda sig och medverkande personal tillträde till annans fastighet, avspärra eller utrymma områden, använda, föra bort eller förstöra egendom samt göra andra ingrepp i annans rätt i den mån det är försvarligt med hänsyn till faran och den skada som vållas (6 kap. 2 §).

Vad gäller förutsättningarna för en räddningsinsats framgår av lagens förarbeten att räddningstjänstbegreppet har konstruerats med utgångspunkt i principen om den enskildes primära ansvar för att skydda sitt liv och sin egendom och vidta och bekosta åtgärder i syfte att förhindra olyckor. Syftet med kommunens organisation för räddningstjänst är inte att befria den enskilde från ansvar och kostnader för räddningsinsatser vid olyckor, utan

att hålla en organisation som kan ingripa när den enskilde inte själv eller med anlitande av någon annan kan klara av situationen. Vidare framgår att hänsyn bör tas till tidsaspekten. Långsamma skeenden räknas inte som en olyckshändelse, utan det ska vara en plötsligt inträffad händelse eller överhängande fara för en plötslig händelse. Skyldigheten för samhällets organ att ingripa måste, betonar förarbetena, vara begränsad för att inte äventyra effektiviteten hos räddningstjänstorganisationen (prop. 2002/03:119).

LSO innehåller även bestämmelser om åtgärder efter avslutad räddningsinsats. En räddningsinsats är avslutad när räddningsledaren fattar beslut om detta i enlighet med kriterierna i 1 kap. 2 § (3 kap. 9 §). Räddningsledarens beslut ska redovisas skriftligt i syfte att göra gränsdragningen mellan kommunens ansvar för räddningstjänst och den enskildes eller andra samhällsorgans ansvar för åtgärder efter en räddningsinsats klar och tydlig (prop. 2002/03:119). Ägaren eller innehavaren av egendom som har berörts av räddningsinsatsen ska underrättas om behov av t.ex. bevakning eller återställning (3 kap. 9 §). Vidare är kommunen skyldig att undersöka olyckan för att klarlägga orsaker, förlopp och hur insatsen har genomförts (3 kap. 10 §). Syftet med sådan uppföljning och utvärdering är att bedöma både insatsens effektivitet och eventuella behov av förebyggande åtgärder (prop. 2002/03:119).

Tidigare behandling

Frågan om statens ansvar i fråga om samordning av kommunernas räddningstjänst och förebyggande arbete enligt LSO har tidigare behandlats av utskottet, senast i betänkande 2012/13:FöU8. Utskottet avtog då en motion om regionalisering av räddningstjänsten med hänvisning bl.a. till att det i förarbetena till lagen betonas att principen om kommunal självstyrelse innebär att varje enskild kommun själv ska välja organisation och medel för att uppfylla lagstiftningens mål för räddningstjänsten. Kommunerna är enligt LSO skyldiga att ta till vara möjligheterna att utnyttja varandras resurser för såväl förebyggande verksamhet som räddningstjänst (3 kap. 1 och 7§§). Förarbetena anger dock att kommunerna själva, utan inblandning från staten, får bestämma formerna för ett sådant samarbete. Genom tillsynen över kommunernas verksamhet inom räddningstjänstområdet gör länsstyrelserna en bedömning av om kommunerna lever upp till målsättningen att tillförsäkra allmänheten en tillfredsställande och likvärdig säkerhet i fråga om skydd mot olyckor. Vidare framhöll utskottet att mellankommunal samverkan inom räddningstjänst i dag sker i flera former genom räddningstjänstförbund, gemensamma nämnder och räddningstjänst-avtal mellan kommuner. Forum för samordning mellan berörda aktörer i krishanteringssystemet på länsnivå finns också i de råd för skydd mot olyckor och krisberedskap som länsstyrelserna i egenskap av geografiskt områdesansvariga myndigheter är ålagda att ha enligt förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion. Utskottet avtog motionen med

motiveringen att man ser positivt på mellankommunal samverkan inom räddningstjänsten, men att man anser att sådana initiativ bör komma från kommunerna själva.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de överväganden som legat till grund för bestämmelserna i LSO om räddningstjänstens befogenheter alltså äger giltighet. Enligt utskottets mening är dessa bestämmelser, tillsammans med de skyldigheter som lagen stadgar när det gäller efterföljande åtgärder, en tillfredsställande ordning med hänsyn till ansvarsfördelningen mellan det offentliga och den enskilde. Motion 2012/13:Fö212 (M) bör därför avslås.

Vad gäller frågan om statligt ansvar för samordning av kommunal räddningstjänst vidhåller utskottet sin tidigare uppfattning att mellankommunal samverkan inom räddningstjänsten är positivt, men att sådana initiativ med hänsyn till principen om kommunal självstyrelse bör komma från kommunerna själva. Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Fö222 (M).

Markägares möjligheter att förebygga översvämningar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår två motionsyrkanden om markägares möjligheter att förebygga översvämningar.

Motionen

I motion 2012/13:Fö201 av Anders Andersson (KD) och i liknande ordalag i motion 2013/14:Fö215 av Anders Andersson (KD) yrkas på en översyn av relevanta lagar och förordningar för att förebygga och förhindra en upprepning av de översvämningar som drabbade trakterna kring Emån i Kalmar län sommaren 2012. Stora nederbördsmängder kan inte förhindras, men genom årensning kan bättre flöde i ån skapas och på vissa ställen kan invallning behövas. Gällande miljöbestämmelser innebär emellertid, anför motionären, att markägare inte har möjlighet att vidta åtgärder för att förebygga översvämningar. Motionären menar att det måste finnas en balans mellan miljömässiga hänsyn och möjligheten att leva och driva lantbruk vid Emån och att en lagändring därmed bör övervägas.

Bakgrund

Gällande rätt

Årensning och invallning som vidtas för att avlägsna vatten eller för att skydda mot vatten i syfte att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är enligt miljöbalkens (1998:808) bestämmelser om vatten-

verksamhet att beteckna som markavvattning (11 kap. 2 § MB). Markavvattning är ovillkorligen tillståndspliktigt och förbjudet i större delen av södra och mellersta Sverige (11 kap. 13–14 §§ MB). Möjligheten att meddela dispens från förbudet är avsedd att utnyttjas restriktivt och förutsätter att området i princip saknar betydelse ur naturskyddssynpunkt. Syftet med reglerna är att skydda återstående våtmarker oberoende av den enskilde verksamhetsutövarens bedömning av åtgärdernas skadlighet (prop. 1997/98:45). När det gäller enskilda intressen innebär bestämmelsernas utformning att avvägningen i normalfallet redan är avgjord. Normala förluster och olägenheter som drabbar t.ex. en fastighetsägare genom att han eller hon inte fritt kan utnyttja fastigheten är inte skäl för dispens.

Varaktighetskravet innebär att åtgärder som vidtas för att tillfälligt skydda mot vatten, t.ex. en tillfällig invallning vid översvämning, inte är att betrakta som markavvattning (prop. 1997/98:45). Vidare är underhållsrensning för att bibehålla vattnets djup eller läge undantaget från tillståndsplikten (11 kap. 15 § MB och 2 kap. 5 § lagen [1998:812] om särskilda bestämmelser för vattenverksamhet). I det fall ett område också omgärdas av miljöbalkens bestämmelser om områdesskydd föreligger dock ytterligare restriktioner. Exempelvis krävs tillstånd för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i områden som utsetts till Natura 2000-områden i enlighet med EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv (7 kap. 27–29 §§ MB), vilket är fallet med bl.a. Emåns vattensystem. Om åtgärden även omfattas av tillståndsplikt eller dispensprövning enligt miljöbalkens vattenverksamhetsbestämmelser måste frågan prövas enligt både 7 och 11 kap. miljöbalken. Om tillstånd inte medges och pågående markanvändning avsevärt försvåras har ägaren rätt till ersättning (31 kap. MB).

Politikens inriktning och pågående arbete

I regeringens proposition Hållbart skydd av naturområden (2008/09:214) anför, liksom i klimatpropositionen (2008/09:162), att skydd av naturområden är en viktig komponent i klimatarbetet för att säkra ekosystemens motståndskraft mot förändringar. Åtgärder för att säkra och restaurera ekosystem framhålls som viktiga förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Vidare betonas vikten av att öka den lokala förankringen i naturvårdsarbetet genom att bättre involvera markägare och andra lokala intressenter. I enlighet med propositionens förslag fick länsstyrelserna i uppdrag att under 2010 inrätta samrådsgrupper för naturvård inom varje län.

I april 2012 tillsatte regeringen en utredning för att se över reglerna om vattenverksamhet i miljöbalken och lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. I direktivet anges att föreslagna ändringar ska säkerställa att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd i överensstämmelse med de miljökrav som ställs i miljöbalken och EU-rättens krav i fråga om vattenkvalitet och påverkan på djur- och växtliv, samtidigt som en väl fungerande markavvattning eftersträvas. Utredningen ska slutredovisas senast i maj 2014 (dir. 2012:29, 2013:37).

Enligt Länsstyrelsen i Kalmar län är intressekonflikten mellan jordbruks- och naturvårdsintressen väl uppmärksammas i länet, och en dispensansökan om vissa invallningsåtgärder är för närvarande föremål för prövning. Länsstyrelsen framhåller att frågan kräver ett helhets- och samhällsperspektiv. Dels måste förebyggande åtgärder samordnas eftersom en åtgärd i en del av vattensystemet påverkar förhållanden i andra delar av systemet, dels har naturvårdsintressen inte enbart lokala hänsyn att beakta. Vid länsstyrelsen pågår ett arbete med att ta fram en vattendragsmodell för Emån för att kunna hitta lösningar som är hållbara för systemet som helhet.

Emåförbundet, som är en sammanslutning av kommuner, länsstyrelser och företag inom Emåns avrinningsområde, är involverat i flera pågående projekt med anledning av översvämningen sommaren 2012. Förbundet har installerat MSB:s informationssystem RIB (Resurser och integrerat beslutsstöd), som syftar till att underlätta förebyggande och operativt skydd mot olyckor. SMHI och Lantmäteriet har inlett ett arbete med att ta fram kartmaterial med högre detaljeringsgrad över vattennätverk utifrån nya nationella höjddata, i syfte att få ett bättre underlag för förebyggande vattenhushållning och översvämningshantering. Arbetet inleddes under 2012 med en pilotstudie över Emåns avrinningsområde.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen inom ramen för miljöpolitiken uppmärksammat vikten av lokal förankring av klimat- och naturvårdsarbetet samt vidtagit åtgärder för att stärka dialogen med markägare och andra intressenter. Av direktiven till regeringens pågående översyn av gällande regler om vattenverksamhet framgår också att såväl miljökrav som strävan efter en väl fungerande markavvattning ska beaktas. Utskottet konstaterar vidare att berörda aktörer på olika sätt arbetar för att hantera det problem som uppmärksammas i motionerna. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Ersättning för skador vid naturolyckor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motionsyrkanden om utformningen och handläggningen av ersättning för skador i samband med naturolyckor.

Jämför reservationerna 3 (S, V) och 4 (MP).

Motionerna

I motion 2011/12:F6224 av Lars Gustafsson (KD) föreslås att en nationell ersättningsfond för skördeskadorna för skogs- och jordbruksnäringarna upprättas. Under senare år har återkommande extrema väderomslag drabbat Sverige och orsakat jordbruket stora problem. Trots detta saknas en mot-

svarighet till de katastrofskydd för jordbruket som finns i många andra länder. Motionären betonar att jordbrukare har skyldighet att försäkra sina ägor och produktionsmedel, men att det kan finnas situationer som de inte kan försäkra sig mot och att privata försäkringar omgärdas av gränsdragningar som inte är rimliga med hänsyn till klimatförändringarna. Den exakta utformningen av det statliga ansvaret vid skador av naturkatastrofkaraktär måste utredas i samverkan med jordbruksnäringen. Motionären framställer motsvarande yrkande i motion 2013/14:Fö219.

I motion 2012/13:Fö262 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkas på att regeringen skyndsamt ser över möjligheten att upprätta en nationell katastroffond. Under de senaste åren har flera naturkatastrofer inträffat i Sverige. Återkommande översvämningar och ras till följd av extrema väderförhållanden har inneburit omfattande skador för kommuner, näringsidkare och enskilda. Stora ekonomiska värden har gått förlorade. Många jordbruksproducerande länder har någon form av katastrofskydd för jordbruket i situationer som dessa. Motionärerna menar att det är dags att även Sverige agerar och anför att en katastroffond skapar balans mellan statens och kommunernas kostnadsansvar samt garanterar att det finns en buffert när en katastrof inträffar. Ett likalydande yrkande återfinns i motion 2013/14:Fö217 av Peter Rådberg m.fl. (MP).

I motion 2013/14:Fö227 av Mats Pertoft (MP) föreslås att möjligheten att förhindra att försäkringsbolag friskriver sig från klimatkatastrofer utreds. Motionären anför att klimateffekterna i dag starkt driver på försäkringsbolagens kostnader med följd att bolagen friskriver sig från ansvar för katastrofer som kan bero på klimatet. Om det inte vore tillåtet med sådana friskrivningsklausuler skulle det skapa incitament för försäkringsbolagen att höja premierna för verksamheter med stor klimatpåverkan och för såväl samhället som enskilda att arbeta mer aktivt för att förebygga klimatförändringar.

I motion 2012/13:Fö207 av Roland Utbult (KD) anföras att regeringen bör se över MSB:s möjligheter att utan dröjsmål täcka kostnader för oljeutsläpp och liknande katastrofer. Motionären hänvisar till att kostnaderna för saneringen efter det oljeutsläpp som drabbade Tjörns kommun 2011 har försatt kommunen i en besvärlig ekonomisk situation. MSB, som ska ersätta kommunen för saneringskostnader, betalade bara ut ersättning motsvarande ungefär hälften av kostnaden, och kommunen tvingades låna pengar till höga räntekostnader för att slutföra saneringen. Eftersom staten inte ersätter räntekostnader kan ett dröjsmål innebära stora extrakostnader för en liten kommun, som då måste nedprioritera annat i den kommunala verksamheten.

Även i motion 2012/13:Fö209 av Catharina Bråkenhielm (S) yrkas på en genomlysning av vad som kan göras för att förkorta handläggningstiden för ersättningar vid naturkatastrofer. När en naturkatastrof eller ett oljeutsläpp till havs drabbar en kommun blir det en mycket hög oförutsedd utgift. I motionen anföras att prövningen och utbetalningen av den statliga

ersättning som kommunerna kan söka hos MSB har visat sig ta oskäligt lång tid, vilket innebär att drabbade kommuner måste ligga ute med stora summor i väntan på ekonomisk hjälp och att den kommunala verksamheten blir lidande.

Bakgrund

Nationell ersättningsfond

Riksdagen har under flera år behandlat motioner om ekonomisk kompensation vid naturolyckor, senast i betänkande 2010/11:FöU2 där det ges en utförlig historisk återblick på frågans behandling. I korthet konstaterade utskottet att regeringen, med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 2004/05:FöU8), låtit göra en översyn av systemet med statlig ersättning till kommunerna (Ds 2007:51) och därefter gett MSB i uppdrag att lämna förslag på hur ett system för ersättningar till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor m.m. kan kopplas ihop med ersättningar för efterföljande åtgärder (Fö2007/2955/SSK). I regeringsuppdraget, som överlämnades i november 2010, föreslog MSB att en fond skulle inrättas för ersättning till kommuner vid olyckor och extraordinära händelser. Fonden skulle ersätta en kommuns merkostnader på grund av en olycka eller skadeverkningar av en extraordinär händelse oberoende av orsaken till händelsen. Utskottet avstyrkte det aktuella motionsyrkandet om en nationell katastroffond med hänvisning till att regeringens beredning av förslagen borde avvaktas.

I juni 2013 behandlade försvarsutskottet Europeiska kommissionens grönbok om försäkring mot naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor i utlåtande 2012/13:FöU12. Grönboken syftar till att öka kunskapen om ämnet och bedöma om åtgärder på EU-nivå vore lämpliga för att förbättra marknaden för försäkring mot katastrofer i EU. Genom grönboken vill kommissionen uppmuntra försäkringsgivare att förbättra det sätt på vilket de bidrar till att hantera klimatriskerna. Målet är att öka marknadspenetrationen av naturkatastrofförsäkringar och att frigöra försäkringsprissättningens och andra finansiella produkters fulla kraft för att förebygga och begränsa risker och säkerställa att de olika investeringarna och affärsbesluten är klimathållbara på lång sikt. Väl utformade försäkringspolicyer, framhåller kommissionen, kan förutom att minska den ekonomiska inverkan av katastrofer även fungera som ett marknadsbaserat instrument som avskräcker från riskfyllt beteende och främjar riskmedvetenhet samt allmänna skyddsåtgärder mot olyckor i alla ekonomiska och finansiella beslut.

I Regeringskansliets faktapromemoria till riksdagen med anledning av grönboken (2012/13:FPM106) uppmärksammas bl.a. att vissa av frågorna i grönboken har bäring på den allmängiltiga försäkringsavtalsrätten. Det noteras att den nuvarande försäkringsavtalslagen (2005:104) bygger på att

försäkringsföretagen själva bör bestämma vilka risker som de är beredda att ta ansvar för, dvs. att det som huvudregel råder avtalsfrihet när det gäller utformningen av försäkringsvillkoren och försäkringars omfattning.

Försvarsutskottet anförde i sin granskning av grönboken att utskottet vid upprepade tillfällen framhållit betydelsen av det skadeförebyggande arbetet och att man anser att det är viktigt att incitamenten för sådana insatser stimuleras och inte elimineras. Utskottet ville också peka på att riksdagen kan anvisa ytterligare medel på statsbudgeten – om ersättningsbehovet är synnerligen omfattande eller ömmande – om anslaget för detta ändamål skulle visa sig otillräckligt. Utskottet välkomnade att kommissionen utreder förutsättningarna för hur en mer robust försäkringslösning kan åstadkommas och om detta är angeläget att ordna på EU-nivå. Avslutningsvis framhölls att man delade regeringens bedömning att effekterna på gällande svenska regler kan bedömas först då åtgärderna ytterligare har bearbetats och konkretiserats. Om grönboken leder till ett EU-rättsligt instrument, konstaterade utskottet, kan det komma att medföra särskild lagstiftning om försäkringar mot naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor.

Även finansutskottet har behandlat och avstyrkt frågor om ersättningar vid naturkatastrofer. I betänkande 2005/06:FiU1 anförde utskottet att man var tveksam till lösningar som innebär att fonder för speciella ändamål byggs upp vid sidan av statsbudgeten då det i förlängningen skulle riskera att skapa betydande problem både vad gäller budgetdisciplinen och riksdagens finansmakt. I betänkande 2008/09:FiU33 hänvisade utskottet till att Klimat- och sårbarhetsberedningen (SOU 2007:60) gjort bedömningen att det finns områden där befintliga försäkringslösningar inte är tillräckliga för att skydda den enskilde mot ekonomiska skador, men att det inte finns några hinder mot privata försäkringslösningar på dessa områden och därmed inga starka skäl för att införa statliga lösningar.

I budgetpropositionen för 2013 gjorde regeringen bedömningen att det inte finns skäl att ändra på den ekonomiska ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna vid katastrofer och större olyckor. I sammanhanget framhölls att kommuner har möjlighet att få ersättning av staten i samband med räddningsinsatser som medfört betydande kostnader från anslaget 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m. (prop. 2012/13:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.6.3).

Regler om ansvar och ersättning för radiologiska skador finns i atomansvarighetslagen (1968:45). Under våren 2010 antog riksdagen en ny lag (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor som ska ersätta den tidigare lagstiftningen. Genom den nya lagen införs ett obegränsat ansvar för innehavare av svenska kärntekniska anläggningar och ett stärkt skydd för skadelidande i händelse av en radiologisk olycka. Lagen träder i kraft efter beslut av regeringen.

Handläggning av ersättning enligt LSO

Statlig ersättning till kommunerna för kostnader i samband med räddningstjänst regleras i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Om utflöde i visst vatten av olja eller andra skadliga ämnen har föranlett kommunal räddningstjänst eller sanering har en kommun rätt till ersättning av staten för den del av kostnaderna som överstiger ett av regeringen fastställt belopp (7 kap. 2 §). En kommun har också rätt till ersättning om en räddningsinsats i kommunal räddningstjänst medfört betydande kostnader. Rätten till ersättning avser den del av kostnaderna som överstiger en självrisk som beräknas enligt grunder som regeringen fastställer (7 kap. 3 §). Ersättningsärendena prövas och administreras av MSB.

Ersättningen finansieras över anslaget 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m. under utgiftsområde 6, som för 2012 ursprungligen uppgick till drygt 21 miljoner kronor. Räddningsarbetet och det efterföljande saneringsarbetet efter oljepåslaget utanför Tjörn i september 2011 pågick i drygt 13 månader, och kommunens ersättningskrav för insatserna uppgick till drygt 119 miljoner kronor. Till följd av detta och andra omfattande ersättningsärenden höjdes anslaget med sammanlagt 122 miljoner kronor genom vår- och höständringsbudgeten 2012 (prop. 2011/12:99, bet. 2011/12:FiU21, prop. 2012/13:2, bet. 2012/13:FiU11). Hanteringen av kommunens ersättningskrav avslutades under 2013. Väntan på granskning och utbetalning av kraven medförde räntekostnader för Tjörns kommun på 1,4 miljoner kronor som inte ersätts av anslagsmedlen (Tjörns kommun, Årsredovisning 2012).

I budgetpropositionen för 2014 konstaterar regeringen att utfallet på anslaget 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m. varierar kraftigt mellan åren eftersom anslagsbelastningen beror på mängden ersättningsberättigade olyckor (prop. 2013/14:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.4.3). I ett svar på en skriftlig fråga om statens ansvar för oljesaneringsutgifterna i Tjörns kommun har försvarsministern uppgett att regeringen följer utvecklingen av anslaget (Svar på fråga 2011/12:700). I regeringens höständringsbudget för 2013 föreslås en ökning av anslaget 2:3 med fem miljoner kronor för 2013 med hänvisning bl.a. till att den oljesanering som utförts i Tjörns kommun 2011 och 2012 bedömts vara otillräcklig och att ytterligare sanering genomförs med start 2013 (prop. 2013/14:2).

Vid Havs- och vattenmyndigheten och MSB pågår en gemensam utvärdering av arbetet med oljeutsläppet som ska ge en helhetsbild av hur alla inblandade aktörer hanterade situationen och vad som kan förbättras vad gäller såväl räddningstjänstfasen som ersättningsfasen. Utvärderingen beräknas enligt uppgift från MSB vara klar i slutet av november 2013.

Utskottets ställningstagande

Liksom vid tidigare behandlingar av frågan om ersättning för skador vid naturkatastrofer anser utskottet att betydelsen av skadeförebyggande arbete måste framhållas och att det är viktigt att inte undergräva incitamenten för sådana insatser. Utskottet konstaterar samtidigt att frågor om utformningen av ersättningar vid naturkatastrofer är föremål för arbete inom EU och välkomnar kommissionens initiativ att se över möjligheter till mer robusta försäkringslösningar på området. I likhet med regeringen vill utskottet peka på att eventuella effekter för svensk lagstiftning kan bedömas först då förslagen har bearbetats och konkretiserats ytterligare. Utskottet anser att detta arbete inte bör föregripas och föreslår att yrkandena avslås.

Vad gäller handläggningstider för ersättning enligt LSO konstaterar utskottet att MSB:s hantering av de omfattande ersättningskrav som blev följden av oljepåslaget utanför Tjörn 2011 avslutats under 2013. Regeringen har vidare uppgett att man följer utvecklingen av det aktuella anslaget, och vid berörda myndigheter pågår en utvärdering av hur räddningstjänstinsatserna och ersättningskraven hanterats och vad som kan förbättras i detta avseende. Utskottet anser mot denna bakgrund att de aktuella yrkandena bör avslås.

Dna-märkning av olja

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår ett motionsyrkande om dna-märkning av olja som transporteras till havs.

Motionen

I motion 2011/12: MJ202 av Anders Andersson (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att all olja som transporteras till havs ska dna-märkas. Trots förbud mot oljeutsläpp sker varje år flera hundra medvetna och illegala utsläpp som hotar den känsliga miljön i Östersjön. För att minska de illegala oljeutsläppen borde all olja som transporteras på Östersjön dna-märkas så att det går att spåra från vilket fartyg ett oljeutsläpp sker, vilket är nödvändigt för den fortsatta brottsutredningen. Motionären anför att en oljekatastrof i Östersjön skulle få långtgående konsekvenser för miljön, turistindustrin utmed Östersjöns kuster och de 90 miljoner människor som lever inom Östersjöns avrinningsområde.

Bakgrund

Miljö- och jordbruksutskottet behandlade ett likalydande yrkande i betänkande 2010/11: MJU5 och hänvisade då till regeringens skrivning i budgetpropositionen för 2011. Utskottet anförde att man, i likhet med regeringen,

vill se skärpta straff och tydliga ansvarsregler för oljeutsläpp och att man såg positivt på att regeringen ville pröva möjligheten att märka olja med dna så att utsläppen kan spåras. Yrkandet avslogs.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet vid den tidigare behandlingen av frågan, positivt på att regeringen gett uttryck för att vilja pröva möjligheten att dna-märka olja för att spåra utsläpp. Utskottet är inte nu berett att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionsyrkandet, varför det avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Nationell strategi och ansvar för klimatanpassningsåtgärder, punkt 1 (MP, V)

av Peter Rådberg (MP) och Torbjörn Björlund (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkandena 1, 6 och 7 samt

2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 12 och

avslår motionerna

2011/12: MJ459 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4 och

2013/14:C222 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vid sidan av en offensiv politik för att minska utsläppen av växthusgaser måste åtgärder för att anpassa samhället till de utmaningar som klimatförändringarna kommer att föra med sig drivas igenom. Prognoser visar att Sverige kommer att påverkas kraftigt av klimatförändringarna fram till år 2100, och det är hög tid att börja vidta åtgärder redan nu. Det handlar om att anpassa samhället till ökande medeltemperaturer, till mer nederbörd och oftare återkommande extremväder som skyfall och värmebölja. Höjd havsnivå, översvämningar, ras och skred riskerar att hota såväl människors säkerhet som stora materiella värden. I stort sett allt som behöver göras för att förhindra framtida översvämningskatastrofer finns med i den statliga klimat- och sårbarhetsutredningen som presenterades 2007. Hittills har regeringen emellertid nöjt sig med kartläggningar och kunskapsuppyggning. Det är nödvändigt, men helt otillräckligt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bör därför ges ett övergripande ansvar för arbetet med klimatanpassningen samt resurser för att på allvar sätta i gång arbetet med att klimatanpassa det svenska samhället. I dagsläget vilar ansvaret för klimatanpassning på flera olika myndigheter. Detta delade ansvar innebär att ingen tar ansvaret. Regeringen behöver också återkomma till riksdagen med ett förslag till nationell klimatanpassningsstrategi – med tydliga mål och åtgärder för att nå målet, hur arbetet ska finansieras och vilka

styrmedel som krävs – och ge alla relevanta statliga myndigheter och verk i uppgift via regleringsbrevet att anpassa sin verksamhet för att motverka de pågående klimatförändringarna. Sett från den ljusa sidan kan de åtgärder för sårbarhetsanpassning som måste vidtas med anledning av ett förändrat klimat samtidigt bidra till att skapa trevligare boendemiljöer, framför allt inom miljonprogramsområden, med fler grönområden och vattendrag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Avtappning och skredsäkerhet i Mälaren, Vänern och Götaälvdalen , punkt 2 (MP, V)

av Peter Rådberg (MP) och Torbjörn Björlund (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 5,

bifaller delvis motion

2012/13:Fö217 av Sten Bergheden och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) och

avslår motionerna

2011/12:Fö226 av Camilla Waltersson Grönvall (M),

2012/13:Fö214 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C),

2012/13:Fö231 av Camilla Waltersson Grönvall (M),

2013/14:Fö238 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M) och

2013/14:Fö239 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M).

Sverige kommer att påverkas kraftigt av klimatförändringarna under kommande år. Enligt SMHI har medeltemperaturen och nederbörden i landet redan ökat. För att undvika framtida naturkatastrofer som översvämningar och skred utmed Vänern, Mälaren och Götaälvdalen måste frågan om vattendragens avtappning lösas.

Runt Vänern ligger flera städer som har planerats för en lägre vattennivå än den nu beräknade, varför det är både bråttom och viktigt att regleringen av Vänern ytterligare säkras. Det är emellertid osäkert om behovet av ökad avtappning av Vänern bäst kan lösas genom att öka flödena i Göta älv. Göta älv är en viktig sötvattensresurs och vattentäkt för ca 700 000 personer, och Statens geotekniska institut (SGI) har i sin skredriskkartering för Götaälvdalen konstaterat att riskerna för jordskred på sina håll är stora redan i dag. Riskerna kommer dessutom att öka i framtiden om inte åtgärder vidtas. En utbyggd avtappningskapacitet genom älven förutsätter förstärkningar av älvsidorna till en kostnad på mellan 1 och 6

miljarder kronor. Klimat- och sårbarhetsutredningen föreslog som alternativ till ökad avtappning av Vänern genom Göta älv att en tunnel byggs från Vänern till Västerhavet. Kostnaderna för en sådan tunnel, eller kanal, bedömdes uppgå till mellan 3,5 och 4,6 miljarder kronor. Ingen har dock ansvar eller anslag för att ta fram underlag för en sådan lösning. För att man ska kunna ta ställning till den bästa kombinationen av åtgärder för att förhindra stora materiella och mänskliga skador behöver tunnelalternativet utredas. MSB bör ges ett övergripande ansvar för fortsatta utredningar av hur avtappningen av Vänern och Göta älv ska lösas.

Även Mälarens avtappningskapacitet måste öka. Mälardalen är en tillväxtregion, och Mälaren är dricksvattentäkt för nästan två miljoner människor. Det är därför viktigt att minska översvänningsriskerna och riskerna för saltvattenintrång i Mälaren. Det görs bäst genom att öka avtappningen från Mälaren till Saltsjön genom Södertälje sluss, Hammarbykanalen och slussen vid Söderström. Förhandling i frågan bör ske med berörda kommuner t.ex. genom Mälardalsrådet.

Finansieringen av ny reglering av Mälaren och Vänern med Göta älv måste få en snar lösning. Kostnaden bör delas mellan staten och de aktörer som drar nytta av åtgärden, såsom kommuner kring Mälaren och Vänern med Göta älv samt innehavare av vattenrättigheter. Även intäkter genom offentlig-privat samverkan kan övervägas.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Ersättning för skador vid naturolyckor, punkt 5 (S, V)

av Peter Hultqvist (S), Åsa Lindestam (S), Peter Jeppsson (S), Clas-Göran Carlsson (S), Anna-Lena Sörenson (S), Torbjörn Björlund (V) och Eva Sonidsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:Fö209 av Catharina Bråkenhielm (S),

bifaller delvis motion

2012/13:Fö207 av Roland Utbult (KD) och

avslår motionerna

2011/12:Fö224 av Lars Gustafsson (KD),

2012/13:Fö262 av Peter Rådberg m.fl. (MP),

2013/14:Fö217 av Peter Rådberg m.fl. (MP),

2013/14:Fö219 av Lars Gustafsson (KD) och

2013/14:Fö227 av Mats Pertoft (MP).

Ställningstagande

Vi har under en rad år fått uppleva extrema väderförhållanden och skador till följd av dessa. Isolerade samhällen, vattenfyllda hus och förstörda vägar och broar har blivit en återkommande syn, och stora ekonomiska värden har gått förlorade. När en naturkatastrof eller ett oljeutsläpp till havs plötsligt drabbar en kommun blir det en mycket hög oförutsedd utgift för kommunen. Enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) har kommunen rätt att söka ersättning från staten för vissa kostnader i samband med sådana händelser. Det har dock visat sig att hanteringen av ersättningskraven vid Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tar oskäligt lång tid, vilket gör att drabbade kommuner måste ligga ute med stora summor i väntan på ekonomisk hjälp. Vi noterar att MSB nu utvärderar arbetet med ersättningsfrågorna. För vår del vill vi understryka vikten av att drabbade kommuner snabbt får ersättning utbetald och att det är myndighetens ansvar. Vi anser också att kommunernas möjlighet att få ersättning för räntekostnader bör ses över. Detta för att säkerställa att annan kommunal verksamhet inte blir lidande till följd av stora oförutsedda utgifter för räddningstjänst och saneringsarbete i samband med naturolyckor.

4. Ersättning för skador vid naturolyckor, punkt 5 (MP)

av Peter Rådberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Fö262 av Peter Rådberg m.fl. (MP) och 2013/14:Fö217 av Peter Rådberg m.fl. (MP), bifaller delvis motionerna 2011/12:Fö224 av Lars Gustafsson (KD) och 2013/14:Fö219 av Lars Gustafsson (KD) samt avslår motionerna 2012/13:Fö207 av Roland Utbult (KD), 2012/13:Fö209 av Catharina Bråkenhielm (S) och 2013/14:Fö227 av Mats Pertoft (MP).

Ställningstagande

Under de senaste åren har flera naturkatastrofer inträffat i Sverige. Återkommande översvämningar och ras till följd av ogynnsamma väderförhållanden har inneburit omfattande skador för såväl kommuner och näringsidkare som enskilda. Stora ekonomiska värden har gått förlorade. Många länder i Europa har någon form av katastrofskydd för jordbruket i situationer som dessa. Även i USA finns flera permanenta program för att

hjälpa jordbrukare att återhämta sig ekonomiskt efter en naturkatastrof. I Sverige finns inget sådant skydd trots de stora problem som torka och häftiga regn har orsakat de senaste åren. Det är nu dags att även Sverige agerar. Regeringen bör skyndsamt se över möjligheten att upprätta en ersättningsfond eller katastroffond för att skapa balans mellan statens och kommunernas kostnadsansvar och ekonomiska börda vid den här typen av händelser. En katastroffond garanterar även att det finns en buffert om eller när en katastrof inträffar, så att stat och kommuner slipper prioritera om i budgeten och i stället snabbt kan prioritera nödvändiga insatser. En katastroffond kan inte hindra naturkatastrofer från att inträffa, men den kan säkerställa en mer kraftfull beredskap för de kriser och katastrofer som kommer i framtiden.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Fö224 av Lars Gustafsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell ersättningsfond för skörde-skador för skogs- och jordbruksnäringarna.

2011/12:Fö226 av Camilla Waltersson Grönvall (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskerna vid höga vattenflöden i Göta älv.

2011/12:MJ202 av Anders Andersson (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all olja som transporteras till havs ska dna-märkas.

2011/12:MJ459 av Jan Lindholm (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbereda samhället för de förändringar av miljön och de därmed sammanhängande förutsättningarna för vår försörjning som klimatförändringen innebär.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Fö201 av Anders Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av relevanta lagar och förordningar för att förebygga och förhindra en upprepning av sommarens översvämningar.

2012/13:Fö207 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över MSB:s möjligheter att utan dröjsmål täcka kostnader för oljeutsläpp och andra liknande katastrofer.

2012/13:Fö209 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handläggningstid för ersättningar vid naturkatastrofer.

2012/13:Fö212 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vattenreglering.

2012/13:Fö214 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta göra en översyn av effekterna av allt oftare förekommande extrema regn och vädersituationer med koppling till den pågående klimatförändringen och hur samhället bättre än i dag kan förbereda sig på detta.

2012/13:Fö217 av Sten Bergheden och Camilla Waltersson Grönvall (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma regeringen på alternativet att anlägga en tunnel från Vänern till Västerhavet.

2012/13:Fö231 av Camilla Waltersson Grönvall (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskerna vid höga vattenflöden i Göta älv.

2012/13:Fö262 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ser över möjligheten att upprätta en ersättningsfond eller katastroffond.

2012/13:Fö263 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska ha det överordnade ansvaret för genomförandet av de klimatanpassningsåtgärder som är nödvändiga.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Mälarens och Väterns avtappning måste lösas, där staten måste vara en part i finansieringen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag till nationell klimatanpassningsstrategi med åtgärder som behövs för att nå målet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen via regleringsbrev ger alla relevanta statliga myndigheter och verk i uppdrag att anpassa sin verksamhet för att motverka de pågående klimatförändringarna.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:C222 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta det arbete som inleddes med sårbarhetsutredningen och ta fram riktlinjer för att minimera de risker som påtalats.

2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för sårbarhetsanpassning.

2013/14:Fö215 av Anders Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av lagar och förordningar för att förebygga och förhindra översvämningar i våra vattendrag i Småland.

2013/14:Fö217 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör se över möjligheten att upprätta en ersättningsfond eller katastroffond.

2013/14:Fö219 av Lars Gustafsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till en nationell skördekadefond för skogs- och jordbruksnäringarna.

2013/14:Fö222 av Maria Plass (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över statens ansvar i frågan om samordning vid översvämningar.

2013/14:Fö227 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att förhindra att försäkringsbolag friskriver sig från klimatkatastrofer.

2013/14:Fö238 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över riskerna vid höga vattennivåer i Väner och vattenflöden i Göta älv.

*2013/14:Fö239 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden
(båda M):*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skredsäkerhet i Götaälvdalen.